

Methodiek

Actoreninventarisatie op basis van inhoud (mindmap)

Factor C

Factor C staat voor communicatie in het hart van beleid. Het is een werkwijze waarin beleids- en communicatieadviseurs vanaf het begin van het beleidsproces nauw met elkaar samenwerken om de buitenwereld en de binnenwereld met elkaar te verbinden. Factor C is daarmee ook een methodiek die beleidsmakers ondersteunt bij het ontwikkelen van communicatief beleid.

© Ministerie van Algemene Zaken,
Academie voor Overheidscommunicatie, academie@minaz.nl

Deze analyse is gericht op het verkrijgen van zoveel mogelijk personen, organisaties of doelgroepen. In dit document wordt beschreven hoe je met een groep beleidsmakers een actoreninventarisatie op inhoud uitvoert.

Toelichting

Bij het in kaart brengen van de spelers zijn de volgende vragen van belang:

- *Met welke partijen heb of krijg ik te maken?* Een zo compleet mogelijke lijst van relevante actoren, redenerend vanuit het onderwerp, maakt dat je niemand over het hoofd ziet.
- *Hoe verhouden de actoren zich onderling?* Inzicht in netwerken van actoren en onderlinge relaties kan kansrijke mogelijkheden bieden.
- *Welke belangen hebben de actoren bij het project?* Inzicht in achterliggende belangen en de relatie met de eigen organisatie, kan inzicht bieden in kansrijke interventies in inhoud én relatie.
- *Hoe staan de actoren tegenover het project/het onderwerp?* Analyse van de inbreng van partijen in een beleidsdiscussie kan gebruikt worden om verbeteringskansen en leemtes in het debat op te sporen en om te signaleren of partijen langs elkaar heen praten.

De eerste stap is het krijgen van een zo volledig mogelijk beeld van de belanghebbende partijen en eventuele experts, die over bruikbare kennis beschikken. Zo volledig mogelijk, omdat niets vervelender is dan achteraf te moeten constateren dat er een doelgroep over het hoofd is gezien.

Aanpak

Je kunt deze analyse alleen doen, maar ook met een groep. Dit kan het projectteam zijn, of een groep collega's. In een breed samengestelde groep is de kans op een goed resultaat het grootst.

De inventarisatie verloopt in vier stappen. Pas in de vierde stap gaat het om concrete personen en organisaties.

1. Zet het onderwerp van het beleid (het maatschappelijk fenomeen) in een cirkel, midden op een vel. (Stel dat je beleidsdoel draait om het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren. Dan zet je in het midden 'alcoholgebruik onder jongeren').
2. Benoem invalshoeken van waaruit je naar het probleem/het onderwerp kunt kijken.
Let op:
 - houd het breed, noem in dit stadium nog geen concrete personen, maar groepen of organisaties
 - alles wat iedereen roept is goed
 - reken op ongeveer 15 goed te onderscheiden invalshoeken
3. Benoem subinvalshoeken
 - kijk waar categorieën nog onder te verdelen zijn
 - reken op ongeveer 30 tot 50 uiteindelijke invalshoeken
4. Noem personen en organisaties per subinvalshoek.

Het resultaat van de inventarisatie is een groslijst van namen van personen en organisaties: deze lijst vormt de basis voor verdere actorenanalyses.

De Academie voor Overheidscommunicatie is het kennis- en expertisecentrum op het gebied van overheidscommunicatie bij de rijksoverheid. De medewerkers ontwikkelen kennis over actuele communicatiethema's, samen met experts en collega's van binnen en buiten de overheid. Deze kennis delen we met beleidsmakers en communicatieprofessionals binnen het Rijk, in opleidingen, bijeenkomsten en leernetwerken, en via Rijksportaal. De Academie voor Overheidscommunicatie is onderdeel van Dienst Publiek en Communicatie van het ministerie van Algemene Zaken. Wil je op de hoogte blijven van de activiteiten en vaknieuws? Stuur een e-mail naar academie@minaz.nl.

Aandachtspunten

- Verzamel de NAW-gegevens van de actoren: zo'n database is in het vervolg van het project goud waard!
- Het resultaat van de inventarisatie is een voorlopige lijst van namen: deze kunnen m.b.v. actorenanalyse ingedeeld worden naar de rol in het project.
- Check of alle soorten actoren aan bod zijn gekomen.
Bijvoorbeeld:
 - hebben we alle schakels uit de beleidsketen?
 - hebben we de uiteindelijke 'slachtoffers' van het beleid?
 - hebben we ook de interne omgeving?
 - hebben we ook de mensen 'achter de koepelorganisaties'?

Deze methodiek is gebaseerd op:

- 'Bouwstenen voor argumentatieve beleidsanalyse' van Hoppe en Peterse, Elsevier, Den Haag 1998.
- De omgevingsanalyse van het ministerie van VROM, VROM 990731/h/10-99, Den Haag 1999.
- ARB-toolkit van het ministerie van VenW, Adviesunit Resultaatgericht Beleid.